

Aturem els rumors que justifiquen la relació entre immigració i baix nivell educatiu

La Xarxa Barcelona Antirumors vol eliminar el rumor que vincula presència d'estudiants immigrants i baix nivell educatiu

La Xarxa Barcelona Antirumors fa més de 3 anys que treballa per eliminar els rumors que dificulten la convivència en la diversitat a la nostra ciutat. Un dels principals rumors als que ens enfrontem és el que justifica que els alumnes immigrants/des baixen el nivell als centres educatius.

L'altre dia es va relacionar mals resultats acadèmics amb la presència d'estudiants immigrants a les escoles catalanes. La difusió i assumpció d'aquesta falsa creença estigmatitza un col·lectiu de persones i pot portar greus conseqüències, dificultant la convivència i la cohesió social al nostre país. Per aquest motiu volem recordar i difondre dades que ens demostren que l'alumnat immigrant NO és el responsable dels resultats acadèmics de Catalunya.

Abans però, voldríem exposar que, tot i que el nivell de rendiment de l'alumnat dels nostres centres educatius té un ampli marge de millora, els resultats obtinguts a Catalunya de l'informe PISA¹ són similars a d'altres països europeus. En competència científica Catalunya té una puntuació de 492 punts, per sota de la mitjana de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), 501 punts; 493 punts en matemàtiques, un punt per sota de la mitjana de l'OCDE, que és de 494; i s'apropa a l'excel·lència en l'àmbit de la comprensió lectora amb 501 punts (la mitjana de l'OCDE són 496).² S'ha de ser curós, però, a l'hora de valorar l'informe PISA, pel volum de dades de tal magnitud que molt poques persones han pogut llegir i analitzar en la seva totalitat.³

Presentem algunes dades:

- No existeix una relació entre el percentatge d'estudiants d'origen immigrant i la puntuació mitjana d'un sistema educatiu, com han demostrat les diferents edicions de l'avaluació PISA.⁴ Al 2006 coincideix amb una gran baixada en comprensió lectora. Aquell any, la població estrangera era del 12,81%. Al 2009, Catalunya arriba a un dels majors percentatges de població estrangera registrats fins el moment (15,91%) i la comprensió lectora es situa per sobre de la mitja d'Espanya i de l'OCDE. Entre l'any 2003 i el 2009, l'índex de comprensió matemàtica i científica fluctua amb pujades i baixades. Durant aquest període, l'increment de la immigració es continu.⁵
- Les pròpies dades PISA impossibiliten establir una relació entre l'heterogeneïtat de la immigració i el baix nivell educatiu. Actualment, les nacionalitats estrangeres més nombroses a Catalunya són la marroquina, la romanesa, l'equatoriana, la italiana i la xinesa. Tot i aquesta realitat migratòria tan plurilingüe, Catalunya ha obtingut, com hem dit anteriorment, més puntuació en comprensió lectora que Espanya i la mitjana de l'OCDE.
- Els països amb més bons resultats a l'informe PISA són els que destinen més recursos a pal·liar les diferències socioeconòmiques existents al seu territori.⁶
- Els estudis realitzats per la mateixa OCDE alerten sobre els efectes negatius que té la segregació escolar i la no regulació de la llibertat d'elecció d'escola sobre el rendiment agregat i la qualitat dels sistemes educatius. Com més segregació hi ha a les escoles, menor és la taxa de graduació a l'ESO.⁷ A Catalunya, hi ha una gran diferència entre la taxa de graduació a l'ESO al sector públic (77,5%) i al sector privat-concertat (88,4%). Això és resultat de la diferent composició social dels centres, ja que a aquells centres on l'alumnat pertany a nivells econòmics i procedències barrejades, tenen alumnes amb resultats més homogenis. A escoles amb població més semblant entre sí, hi ha més diferència de resultats entre l'alumnat (resultats molt bons i molt dolents).⁸

¹ Programa Internacional per a la Avaluació d'Estudiants, en les seves sigles en anglès.

² <http://www10.gencat.cat/gencat/AppJava/cat/actualitat2/2013/31203informepisa.jsp>

³ Comunicat de la FaCaP. 5/12/2013.

⁴ <http://www.mecd.gob.es/inee/estudios/pisa.html>

⁵ Idescat.

⁶ <http://www.324.cat/> 10/12/2013

⁷ Bonal, 2013.

⁸ Moreno Fuentes F.J.; Bruquetas Callejo M. (2011) Immigració i Estat de benestar a Espanya. Obra Social La Caixa "Col·lecció Estudis Socials".

Si bé les diferències en la puntuació de l'alumnat immigrant arriben als 71 punts en funció de si assisteixen o no a centres amb més o menys concentració d'aquest mateix alumnat, les diferències no són estadísticament significatives per a l'alumnat nadiu. Segregar l'alumnat immigrant i de classes humils doncs, redueix les expectatives d'èxit escolar d'aquests alumnes, no millora les dades a les aules i perjudica la cohesió social.⁹

- En qualsevol situació de complexitat que pugui comportar la dinàmica educativa és necessari articular els recursos suficients per tal de garantir la igualtat d'oportunitats.
- No oblidem que l'accés a l'EDUCACIÓ és un dret bàsic de les persones, independentment de la seva nacionalitat, origen o condicions econòmiques i socials, tal i com ho contempla el marc nacional i internacional de dret.¹⁰

Xarxa Barcelona Antirumors, 18 de desembre de 2013.

⁹ Bonal, 2013.

¹⁰ Art. XXVI Declaració Universal dels Drets Humans; Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (art XIV), Convenció sobre els Drets de l'Infant, Constitució espanyola (1978, art. 27), Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006, art. 21), Lleis orgàniques, la primera Llei d'educació de Catalunya 12/2009, etc.